

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Maailma muuttuu. Muutostahti kiihtyy. Kestääkö Suomi?

Kestääkö talous?

Minna Punakallio
@MinnaPunakallio

17.6.2019

Taloudellinen hyvinvointimme on nykyisin tasolla, josta ei aikanaan edes uskallettu uneksia. Menestys on kuitenkin aina ansaittava uudelleen. Talouksien kasvuvauhdit eivät ole kiveen hakattuja.

TALOUSENNUSTE Hidas kasvu saattaa olla ”uusi normaali”, Suomen Pankin vanhempi ekonomisti Petri Mäki-Fränti pohtii.

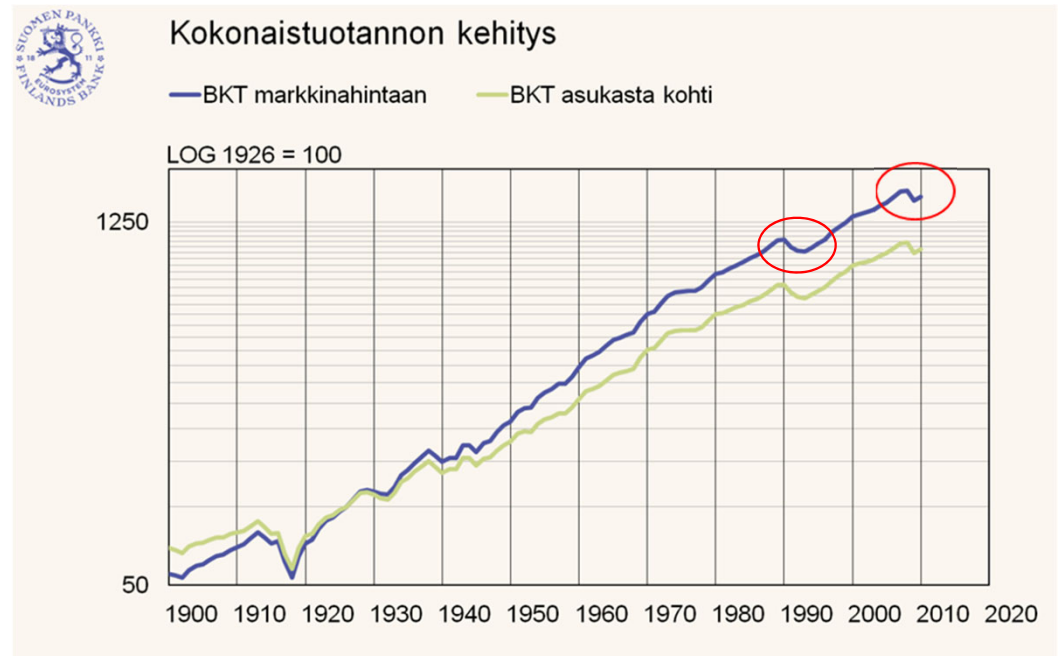
Suomen talous kasvaa seuraavan kymmenen vuoden aikana keskimäärin 1,28 prosentin vuosivauhtia, ennustavat Suomen johtavat talouslaitokset.

Tiistaina julkaistu pitkän aikavälin ennuste on Suomen Pankin, valtiovarainministeriön, Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen, Palkansaajien tutkimuslaitoksen ja Pellervon taloustutkimuksen ennusteiden keskiarvo.

Vuosina 2030–2039 talouskasvun ennakoidaan kiihtyvän 1,4 prosenttiin vuodessa.

Viimeisen viisivuotiskauden 2014–2018 keskimääräinen toteutunut todellinen vuosikasvu oli tätä ripeämpää 1,54 prosentin tahtia.

TALOUSSANOMAT

Myös hyvinvointiyhteiskuntaan kohdistuu monia taloutta kiristäviä muutospaineita

Tuottavuuden
lasku

Ammattitaitoisen
työvoiman saatavuus

Yli 65-vuotiaiden
suhteellinen osuus
väestöstä
kasvaa

**Muutto-
liike**

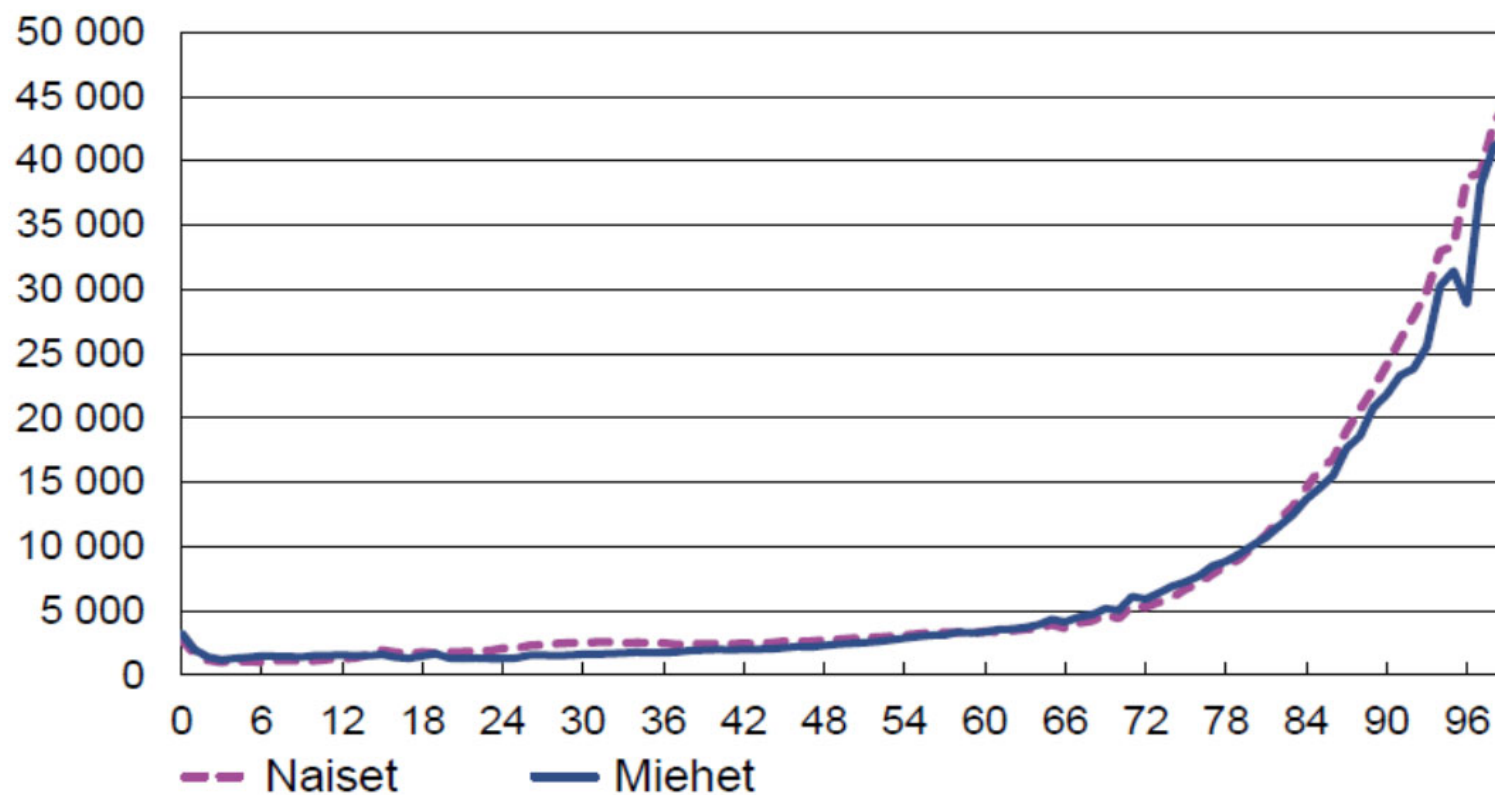
Työikäisen
väestön
määrä
vähenee

**Vieras-
kielisten
määrän
kasvu**

Korjausvelka

Ilmaston-
muutos

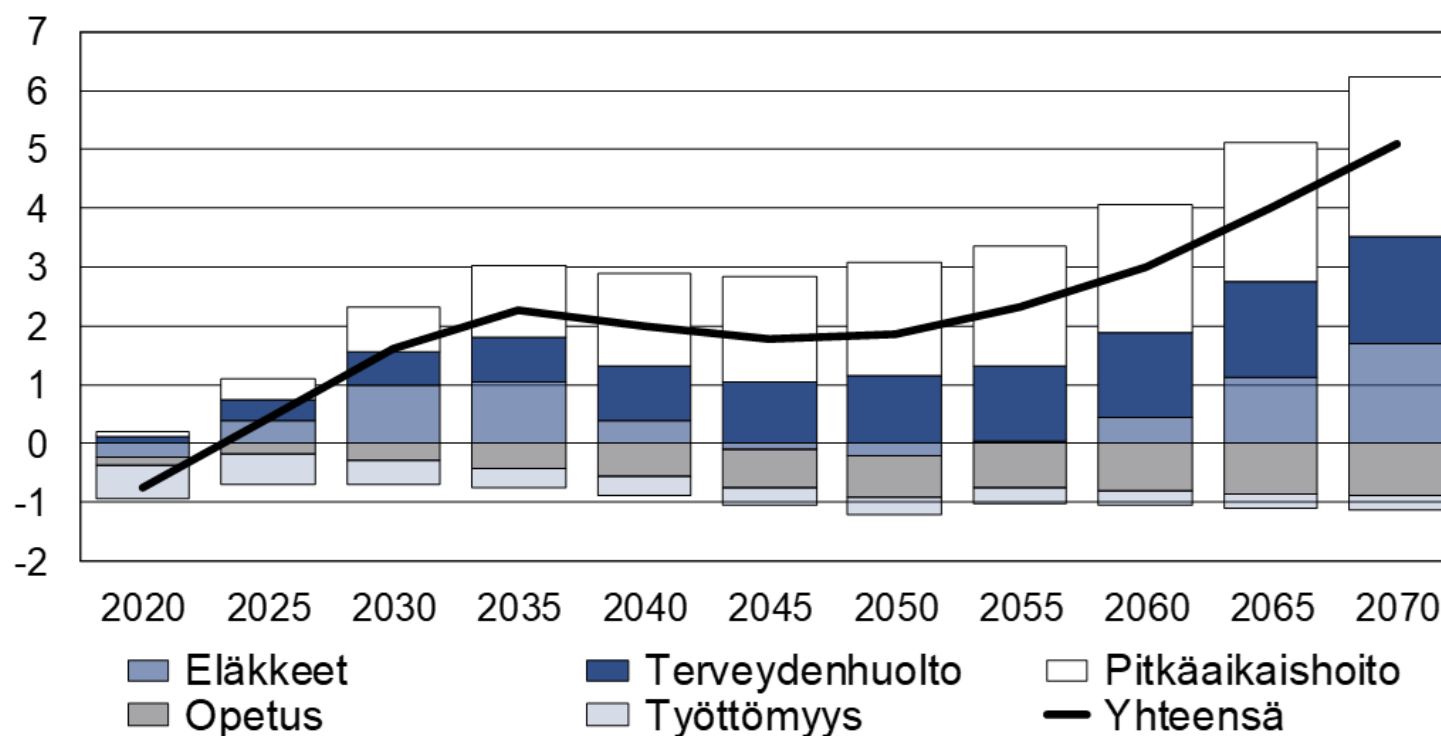
Esim. Terveysmenot ikä- ja sukupuoliryhmittäin 2011, euroa asukasta kohti *

* Sisältää myös pitkäaikaishoivan

Lähde: THL, Tilastokeskus, Valtiovarainministeriön kansantalousosasto

Esim. Ikäsidonnaisten menojen muutos vuodesta 2018, suhteessa BKT:een, %-muutos

Kuvio on laadittu STM:n kehittämällä SOME-mallilla

Lähde: VM, kansantalousosasto 4.4.2019

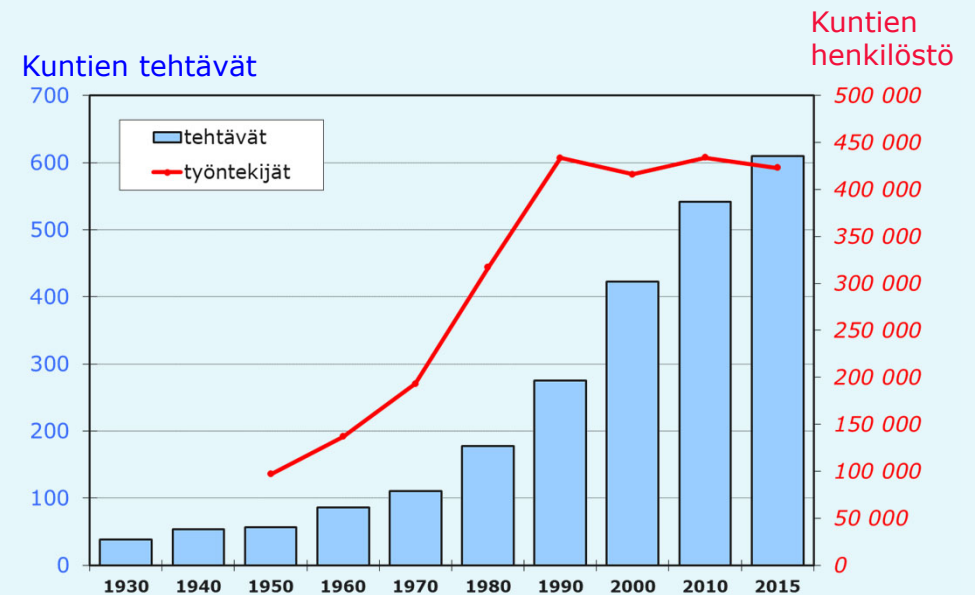

Miten hyvinvointi- yhteiskunnan rahoituspohja kestää?

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kestävyys riippuu: Kuinka paljon palveluja ja etuuksia julkinen sektori tarjoaa?

- Suomen veroaste on keventynyt viimevuosina vauhdilla, mutta se on yhä kansainvälisen vertailun kärkitasoa
- Siitä huolimatta
 - Julkinen talous velkaantuu
 - Kuntien tehtävien ja etuuksien vähentäminen ei onnistu, lakiperusteiset säästöpäätökset perutaan tai ne eivät tuota säästöjä
 - Julkisia palveluita laajennetaan
- Ennustettu kehitys on uralla, jonka mukaan hyvinvointiyhteiskunnan tehtäviä ei tulisi laajentaa, vaan hoitaa perustehtävät nykyistä paremmin

Lähde: Tilastokeskus, valtiovarainministeriö 8.10.2015

Julkista taloutta voidaan vahvistaa välittömällä sopeutustoimilla ja rakenteellisilla uudistuksilla

- Nopein tapa vahvistaa julkista taloutta on
 - menojen leikkaaminen
 - verotuksen kiristäminen
- Sopeutustoimia tulisi tehdä erityisesti hyvän suhdannevaiheen aikana
- Rakenteellisten uudistusten vaikutukset ovat usein epävarmoja ja hankalasti arvioitavissa
- Siitä huolimatta valtaosa hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan vahvistamisesta on mahdollista tehdä ainoastaan rakenteellisilla uudistuksilla

MAHDOLLISUUDET

- Uusien teknologioiden, digitalisaation ja tietovarantojen hyödyntäminen
- Palvelujärjestelmän ja sosiaaliturvan uudistaminen
- Työvoiman toimialoittaisen, ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistäminen
- Suotuisan investointiympäristön vahvistaminen
- Parhaista kansainvälisistä käytännöistä oppiminen

Kestävyysevajelaskelmien suurin vaikuttavuus tulee sote-sektorilta

	Peruslaskelma (kevät 2019)	Muutos	Vaikutus kestävyys- vajeeseen, %-yks.
Yleisen tuottavuuden nousu	Keskimäärin 1,4 %/vuosi	+ 0,5 %-yks.	-0,5
Työllisyysasteen taso	73,4 % v. 2070	+ 1,0 %-yks.	-0,4
Julkisten sote-palveluiden tuottavuuden kasvu	0 %	+ 0,5 %-yks.	-1,8
Syntyvyys (kokonaishedelmällisyysluku)	1,45	+ 0,25 % eli 1,70	-0,3
Nettomaahanmuutto vuosittain	15 000	+ 7 500	-0,5
Elinajanodotteen piteneminen (50-vuotias)	+6,9 vuodella	-1,4 vuodella	-0,7
Sote-palveluiden palvelutarpeen siirtyminen myöhemmäksi	Siirtyy puolella elinajanodotteen pitenemisestä	Siirtyy samassa tahdissa kuin elinikä pitenee	-1,3
		Ei siirry lainkaan	1,4

Lähde: Valtiovarainministeriö, Taloudellinen katsaus, kevät 2019

Case: digitalisaatio ja tekoäly ovat loistomahdollisuuksia sote-sektorille. Jatkotyöhön tarvitaan yritysmaailman apua.

- *”Emme pysty ratkaisemaan ikääntyvän väestön tuomaa ongelmaa, elleimme kehitä vaihtoehtoja nykyisille hoitomuodoille. Työvoima yksinkertaisesti loppuu”,* sanoo Accenturen terveydenhuollon liiketoiminnan johtaja Kaveh Safavi
- Miten teknologia voi tukea vanhustenhoitoa
 - Koko lääkejärjestelmän tulisi muuttua niin, ettei ikäihmisen tarvitsisi ottaa erikseen päivittäisiä lääkkeitä.
 - Järjestelmä havaitsee, jos jotain on vialla, esim. liiketunnistin tai sensorilattia
 - Tekoäly pitää vanhuksille seuraa
 - Robotti annostelee lääkkeit
 - Kone hoitaa rutiinitoimenpiteet

Miltä tilanne näyttää kunnissa?

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

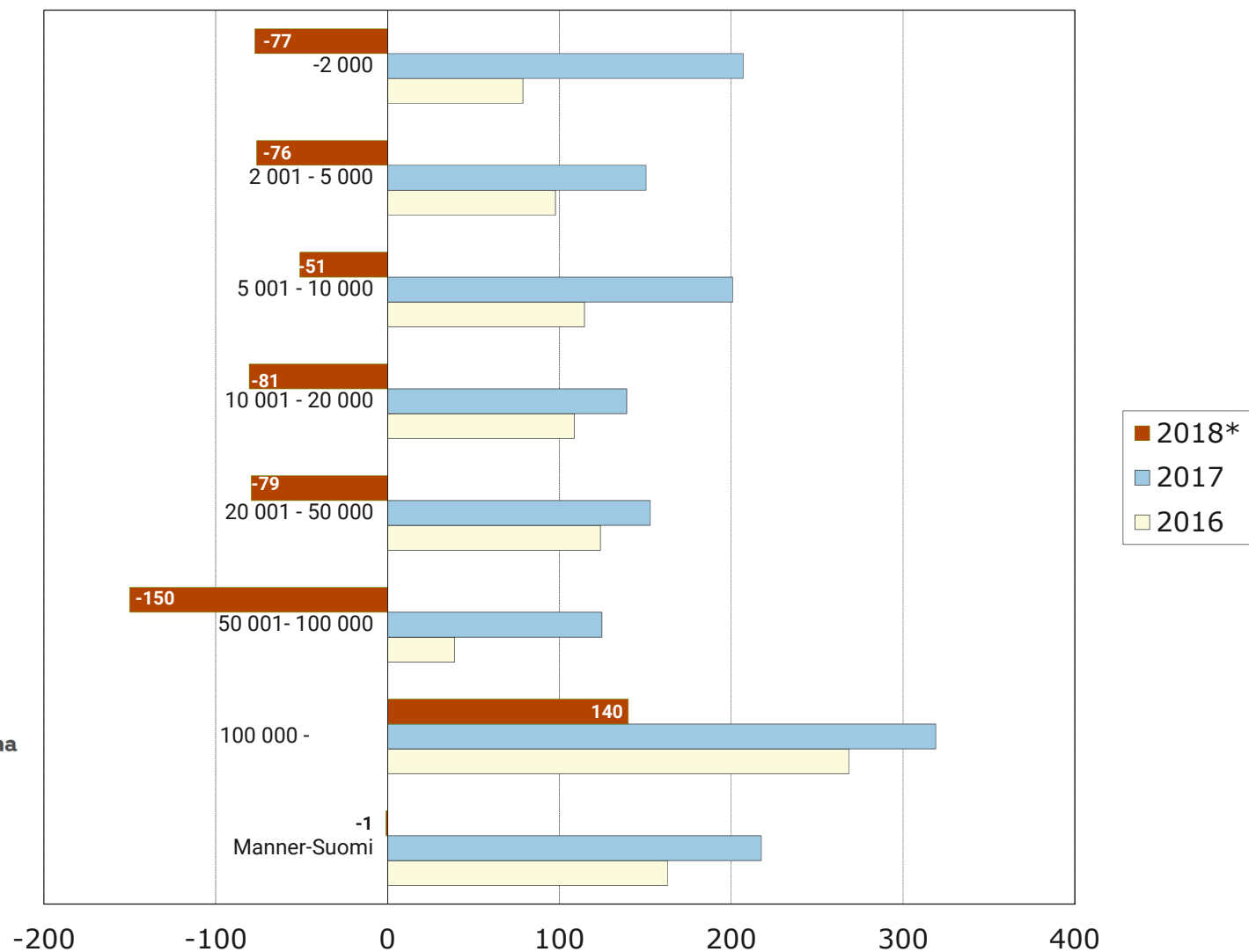
Tilikauden tulos, €/as Manner-Suomen kunnissa 2016-2018

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2018
tilinpäätösarvioiden mukaan

[Katso lisätietoa: MTV live](#)

Uutisten nettilivet - Yli puolet kunnista teki viime vuonna tappiota – pääekonomisti kertoo, missä päin Suomea vaikeat ajat ovat edessä

Yli puolet Suomen kunnista teki tappiota viime vuonna.
31.5., Kesto 6min

NOPEA tapa sopeuttaa kunnissa

- Kuluvana vuonna kuntien YT-neuvotteluja käydään ennätysmäärä ympäri Suomea
- YT-neuvotteluissa päätetään henkilöstösäästöistä
- Sopeutustoimien kohteena myös oman organisaation toimintaprosessit ja ulkoistetut tukipalvelut, konserniohjaus
- Veronkorotuksia ja asiakasmaksujen nostoja käytetään nykyisin aiempaa vähemmän
- Palveluverkon purkaminen
 - Harvoin mahdollista nopeasti
- Investointien lykkääminen

Kuntalehti

Talous

**Kouvola karsii henkilöstöä:
esimiehiä vähennetään,
irtisanomisia enintään yhdeksän**

Lapin Kansa

**Rovaniemen talous kyntää edelleen
pahasti miinuksella: Alkuvuoden
aikana alijäämää kertyi koko vuoden
edestä ja enemmänkin**

LAPPI
04.06.2019 © 19.28

PIDEMMÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ tarvitaan fiksuja toimia, jotka hillitsevät kustannusten kasvua

Tarvitaan myös asukkaiden tuki

- Palveluverkkomuutokset
 - Erikoissairaanhoidon keskittäminen
 - Muiden sote-palveluiden palveluverkkosuunnitelmat
 - Nuorten ikäluokkien supistuminen mahdollistaa kouluverkon harventamisen. Muuttoliike vaikuttaa.
 - Elinvoimanäkökulma
 - Kaupungeissa palveluverkkoa ei ole saatu muutettua tarpeeksi nopeasti
- Tuottavuustyö
- Työttömyyden hoito
- Kustannusten kasvun ja ongelmien ennaltaehkäisy, oikea-aikainen ja riittävä palvelutaso
 - Vaatii aluksi lisäinvestointeja
- Investoinnit tietotekniikkaan, infraan
 - Yhtenäiset ratkaisut, kaikkea ei ole järkevää korjata

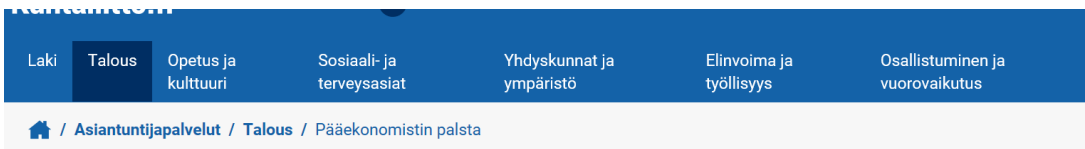
Tulevalla hallituskaudella palveluiden toimintatapoja tulee uudistaa ja palvelupisteitä tulee keskittää. Palveluiden rahoitus tulee olla kestävällä tasolla, eikä kuntien valtionosuuksia saa enää leikata.

Minna Punakallio

Pääekonomisti

@MinnaPunakallio

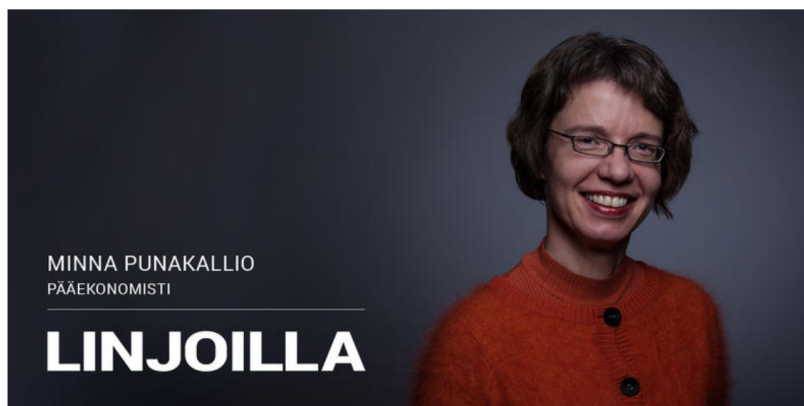
Lisätietoa:

På svenska Tulosta

Pääekonomistin palsta

1.2.2019

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelemme ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

Voit seurata minua Twitterissä [@MinnaPunakallio](#).

Pääekonomistin vinkkilista

Kiitokset mielenkiinnosta!

Lisätietoja

Minna Punakallio

040-7515175

Minna.Punakallio@kuntaliitto.fi

[@MinnaPunakallio](#)

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

